Laura Bellini

Поки ти пахнеш дощем

Вони пам'ятають кожну завдану рану.
І кожну причину залишитися

Поки ти пахнеш дощем

Вони пам’ятають кожну завдану рану. І кожну причину залишитися

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384901038

ALL-IN Rafał Płonkowski

ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Умови повернення..... 11
Розділ 2 - Межі довіри 22
Розділ 3 - Дорога, якої не було на карті..... 35
Розділ 4 - Усе, чого ми не сказали 46
Розділ 5 - Право відмовити 61
Розділ 6 - Запах дощу 72
Розділ 7 - Те, що залишається між словами..... 83
Розділ 8 - Місце, куди ти повертаєшся 93
Розділ 9 - Ціна спільного рішення.....103
Розділ 10 - Без дороги назад 113
Розділ 11 - Між нами та світом 124
Розділ 12 - Слова, яких не повернути.....134
Розділ 13 - Те, чого не купиш 145
Розділ 14 - Правда, яку ми ще не вміємо витримати 155
Розділ 15 - Усе, чого я не мала права говорити.....165
Розділ 16 - Відстань, яка має значення 175
Розділ 17 - Те, що залишається, коли ми йдемо.....184
Розділ 18 - Без обіцянки прощення.....192
Розділ 19 - Право на власну історію 201
Розділ 20 - Причина залишитися 211

INTRO

Дощ почався саме тієї миті, коли я вирішила, що вперше за довгий час усе йде за планом.

Я стояла на роздоріжжі туристичних стежок, розгорнувши карту на коліні й тримаючи в другій руці термокружку. Попереду, поміж темними смереками, вузька стежка до притулку «Під Соколиною Скелею» зникала в молочному тумані. За моїм розкладом я мала дістатися туди до сімнадцятої, поговорити з власницею, переглянути старі фотографії й того самого вечора повернутися до пансіонату в Шклярській Порембі. Наступного дня на мене чекали ще два місця, історії яких я хотіла зберегти, перш ніж хтось перетворить їх на модні апартаменти з краєвидом на гори.

Мені був сорок один рік, за плечима я мала дві опубліковані репортажні книжки й достатньо досвіду, щоб знати: реальність рідко зважає на розклади. Попри це, свій я склала з ретельністю, з якої моя подруга Наталія зазвичай кепкувала. Години, прізвища, варіанти маршрутів, навіть місця, де можна було впіймати мобільний зв’язок. Після останніх місяців, проведених за редагуванням чужих текстів, мені був потрібен проєкт, який належатиме тільки мені. Без редактора, що зазирає через плече. Без компромісів, на які я погоджувалася від утоми.

І насамперед без людей, які могли б указувати мені, як розповідати їхні історії.

Я склала карту, засунула її в кишеню куртки й рушила вгору.

За двадцять хвилин я вже знала, що коротший шлях, позначений на моїй роздруківці, вигадав хтось, хто ніколи не ходив тут у жовтні. Мокре каміння вислизало з-під черевиків, а потік, що перетинав стежку, ніс значно більше води, ніж можна було припустити за картою. Я зупинилася біля дерев'яного містка. Одна з дощок тріснула вздовж, друга небезпечно нахилилася над течією.

— Цього в плані не було, — пробурмотіла я.

— Місток зазвичай не узгоджує ремонт із туристами.

Голос пролунав у мене за спиною.

Я обернулася різкіше, ніж збиралася.

Чоловік стояв за кілька метрів від мене. Капюшон був відкинутий на спину, а краплі дощу стікали темним волоссям. На ньому була зелена трекінгова куртка, за плечима — старий рюкзак. І він тримався з тим особливим спокоєм, який я пам'ятала аж надто добре. Однією рукою притримував лямку рюкзака, другу засунув у кишеню.

На мить я побачила в ньому чоловіка із семирічної давнини, який стояв біля кухонного вікна з горнятком кави. Потім помітила сивину на скронях і кілька нових зморщок. Він здавався зрілішим, суворішим. Але не менш знайомим.

— Марцін.

Я вимовила його ім'я так тихо, наче перевіряла, чи справді ще здатна це зробити.

— Улю.

Він не всміхнувся. Йому ніколи не подобалося моє повне ім'я, хоча після нашого розриву я почала вперто

користуватися ним у професійному житті. Уршула Ліс звучало як ім'я жінки, яка тримає власне життя під контролем. Уля нагадувала мені ту, що колись засинала, поклавши голову Марціну на плече, і вірила, що не все мусить мати визначений термін придатності.

— Що ти тут робиш? — запитала я.

Він глянув на рюкзак, потім на стежку.

— Працюю. А ти?

— Теж.

— Із фотоапаратом, нотатником і виразом обличчя людини, яка збирається перемогти погоду?

Я міцніше стиснула ремінець сумки. Він пам'ятав, що я ніколи не вміла миритися з крахом власних планів. Пам'ятав і те, що, нервуючись, я відповідала запитанням на запитання. Та найбільше мене дратувало інше: вистачило трьох речень, щоб я знову почала розрізняти в його голосі добродушну насмішку й уїдливість.

— Я не знала, що ти водиш людей і цим боком гір.

— Уже кілька років. Куди прямуєш?

Я назвала притулок.

Його погляд затримався на моєму обличчі.

— До пані Зофії?

— Ти її знаєш?

— Так.

Він нічого не додав. Марцін завжди вмів мовчати так, що іншим доводилося ставити наступні запитання. Колись я вважала це ознакою терплячості. Згодом почала розуміти, що іноді це був і спосіб захиститися.

— Я домовилася з нею про інтерв'ю, — сказала я. — Працюю над книжкою про маленькі гірські притулки в Судетах.

Щось змінилося в його обличчі. Ще не злість. Радше настороженість людини, яка помітила знайомий попереджувальний знак.

— Про історії людей чи будівель?

— Одне важко відділити від іншого.

— Саме так.

Ці два слова повисли між нами важчим тягарем, ніж шум потоку.

Сім років тому я опублікувала репортаж, до якого ввійшло кілька речень, сказаних Марціном однієї зимової ночі. Ми розмовляли не під увімкнений диктофон. Ми були вдома, самі, після дня, про який жоден із нас потім не хотів згадувати. Я переконувала себе, що цитата була необхідною, бо говорила щось важливе про відповідальність. Марцін вважав, що я зловжила його довірою.

Я не змогла переконати його у своїй правоті. А згодом він перестав хотіти мене слухати.

— Я приїхала сюди не через тебе, — сказала я.

І відразу пошкодувала про ці слова.

— Мені це навіть на думку не спало.

Брехню я впізнала за ледь помітним рухом його губ. Марцін теж зрозумів, що я її впізнала. На коротку мить ми опинилися небезпечно близько до нашої колишньої манери розмовляти, коли за кожним недомовленим словом стояла власна історія.

Над нами затріщала гілка. Вітер приніс холодніший дощ, тож я сховала нотатник глибше в сумку. Марцін підійшов до містка, оглянув пошкоджені дошки й показав на стежину, що відгалужувалася ліворуч, майже непомітну під опалим листям.

— Там є безпечний перехід. На десять хвилин довше.

— На карті його немає.

— Зате на карті є цей місток.

Він мав рацію, і це було ще однією причиною не поспішати з подякою.

Я рушила вказаною стежкою. За кілька кроків почула позаду його черевики.

— Тобі не обов'язково мене проводжати, — сказала я.

— Я не проводжаю. Іду до того самого притулку.

Я зупинилася.

— Чому?

— Зофія попросила мене допомогти з проєктом. Вона хоче впорядкувати архів притулку, перш ніж передасть його наступникам. Там є речі, які не можна просто викласти на стіл і сфотографувати.

Дощ стікав його щокою. Він не витирав крапель. Я помітила, що на шиї він досі носив тонкий шкіряний шнурок, який ми купили під час нашої першої спільної подорожі. Шнурок зник під коміром, перш ніж я встигла відвести погляд.

— Вона не згадувала, що з кимось співпрацює, — сказала я.

— А мені не згадувала про репортерку.

Якийсь час ми слухали дощ. Потім Марцін указав на прохід між смереками.

— Можеш повернутися й обрати іншу тему. Або ми можемо дійти до Зофії й вирішити, що робити далі.

Він не намагався мене зупинити чи переконати. Ця свобода зачепила болючіше, ніж мала б. Колись він боровся за нас із наполегливістю, яку я сприймала як належне. Тепер стояв переді мною, готовий прийняти будь-яке моє рішення.

— Я не відмовлюся від книжки, — сказала я.

— Я й не просив.

Він пройшов повз мене й рушив першим, залишивши достатньо місця, щоб я могла йти поруч або триматися позаду.

Я наздогнала його за десяток кроків.

У лісі пахло мокрою деревиною та землею. Марцін уповільнив крок, коли стежка стала крутішою, але не простягнув мені руки. Він знав, що я можу сама спуститися слизьким камінням. Пам’ятав це. Так само як я пам’ятала запах дощу на його куртці, коли він повертався до нашої квартири після довгого походу й обіймав мене, ще не встигнувши зняти мокрий одяг.

Попереду між деревами стало світліше. Удалині я побачила дах притулку й тонку смужку диму, що здіймалася з комина.

Марцін зупинився на краю галявини.

— Улю, перш ніж ми туди зайдемо, ти повинна знати одну річ.

Я подивилася на нього.

— Я не погоджуся на те, щоб чиюсь історію опублікували без усвідомленої згоди цієї людини. Навіть якщо через це вона стане менш ефектною.

Я могла відповісти професійним аргументом. Сказати, що репортаж — це не текст, який мають затверджувати його герої, що правда буває незручною, що не кожне речення потребує дозволу. Я чудово знала всі ці аргументи.

Але Марцін говорив не про принципи журналістики.

— Я розумію, — відповіла я.

Він довго вдивлявся в мене, ніби перевіряв, чи стоїть за цим словом щось більше, ніж звичайна ввічливість.

— Справді?

За його спиною у вікнах притулку спалахували перші вогні. Переді мною була тема, на яку я чекала місяцями, і чоловік, якого не змогла забути за сім років.

І все ж найбільше я боялася не того, що він знову мене відштовхне.

Я боялася, що цього разу мені доведеться по-справжньому зрозуміти, чому він пішов.

— Поки що не знаю, — відповіла я. — Але хочу зрозуміти.

Марцін якусь мить мовчав. Потім кивнув і відчинив хвіртку, що вела до притулку.

Я затрималася на стежці на секунду довше, відчуваючи дощ на обличчі й думаючи про запитання, якого так і не наважилася вимовити: якщо ми досі пам'ятали кожну завдану рану, чи могли ще знайти бодай одну причину залишитися?

Розділ 1 - Умови повернення

У гірському притулку пахло буковими дровами, що горіли в печі, мокрою вовною та грибним супом. Я переступила поріг слідом за Марціном, намагаючись струсити дощ із плечей і водночас не думати про те, наскільки небезпечно знайомим було відчуття, коли ми разом заходили до теплого приміщення. Колись подібні вечори закінчувалися за одним столом, його долоня лежала на моєму коліні, а наші розмови затягувалися до пізньої ночі. Цього разу нас розділяли кілька кроків, сім років мовчання й слова, сказані на стежці, значення яких жоден із нас не збирався вдавати, ніби не розуміє.

За дерев’яною стійкою стояла невисока жінка із сивим волоссям, зав’язаним червоною хусткою. Вона підвела голову від рахунків і всміхнулася, побачивши нас.

— Ну, нарешті. Я вже думала, що гора вирішила вас затримати.

— Місток пошкоджений, — сказав Марцін, знімаючи рюкзак. — Треба перекрити той перехід, перш ніж хтось спробує пройти ним у темряві.

— Завтра повішу оголошення.

— Сьогодні. У мене в машині є стрічка, тільки доведеться спуститися нижче.

— Спочатку поїж. Ти завжди спершу всіх рятуєш, а потім згадуєш, що в тебе є шлунок.

Я звернула увагу на те, як вони розмовляли. Без церемоній, без потреби пояснювати, ким доводяться одне одному. Марцін знав цей притулок так само добре, як колись знав усі мої звички. Я не запитувала, відколи.

— Пані Зофія? — озвалася я.

Жінка вийшла з-за стійки, витерла руки об фартух і поглянула на мене з неприхованою цікавістю.

— Пані Уршула. А я думала, що ви будете вищою.

— А я думала, що притулок буде меншим.

Вона щиро розсміялася.

— Отже, маємо по одному розчаруванню. Ходімо, покажу вам кімнату.

Я зачепилася за це «вам».

— Перепрошую, здається, сталося непорозуміння. Я приїхала взяти інтерв'ю й переглянути матеріали. У мене вже заброньовано ночівлю в Шклярській Порембі.

— За такої погоди? — Зофія глянула на вікна, за якими насувалися сутінки. — Люба моя, навіть якщо мені доведеться вас силоміць тут затримати...

— Зосю, — втрутився Марцін.

— Ну добре, без сили. Нехай буде прохання.

Я не змогла стримати усмішки. У цій жінці була безпосередність, яка за інших обставин могла б мене дратувати, але тут вона пасувала до важких столів, старих карт і собаки, що спав біля каміна. Зофія провела нас до невеликого приміщення за їдальнею. Посередині стояв стіл, заставлений картонними коробками, металевими бляшанками й фотографіями в рамках. Над ним висіла чорно-біла панорама гір, знята кілька десятиліть тому.

— Це тільки початок, — гордо сказала вона. — Решта лежить на горищі. Мій чоловік збирав усе, чого інші хотіли позбутися. Листівки, листи, старі журнали реєстрації

гостей. Марцін каже, що частину треба передати до архіву, а частину можна показати людям.

Я взяла фотографію, на якій кілька туристів стояли перед дерев'яною будівлею. На звороті хтось записав дату й прізвища. Чорнило вицвіло, але напис залишався розбірливим.

— Це чудовий матеріал, — сказала я. — Такі знімки допомагають показати, як змінювалося життя цих місць. Я могла б почати з історії вашої родини, а потім перейти до інших притулків.

— Саме про це ми й хотіли поговорити, — відповіла Зофія.

Я уважніше подивилася на неї.

— Ми?

Марцін відсунув стілець, але не сів.

— Зофія хоче створити архів історій кількох невеликих гірських притулків. Не лише книжку. Записи розмов, фотографії, спогади колишніх працівників. Щось, що залишиться тут і буде доступним навіть тоді, коли зміняться власники.

— Чудова ідея, — відповіла я. — Але я не займаюся створенням архівів. Я пишу репортажі.

— Я знаю, чим ти займаєшся.

Його голос залишався спокійним. Саме тому я відчула укол гніву.

— Тоді ти також знаєш, що матеріали для книжки не збирають за чужим контрольним списком.

— А ти знаєш, що людські спогади існують не лише для того, щоб стати матеріалом.

Зофія подивилася спочатку на одного, потім на другу.

— Діти, може, чаю?

Я не стала її виправляти. Марціну було сорок п’ять, мені сорок один, але тієї миті ми справді поводилися як двоє підлітків, які сперечаються, хто першим сяде біля вікна.

— Із задоволенням, — сказала я.

Зофія вийшла, залишивши нас наодинці.

Марцін підійшов до столу й посунув коробку, звільняючи місце для моєї сумки. Цей простий жест роздратував мене більше, ніж його попереднє зауваження. Він пам’ятав, що я не любила ставити техніку на підлогу. Пам’ятав дрібниці, хоча, вочевидь, хотів забути все інше.

— Ти не знав, що я сюди приїду? — запитала я.

— Ні.

— Зофія не назвала тобі мого прізвища?

— Сказала, що знайшла репортерку, чия книжка про старі пансіонати їй дуже сподобалася. Я не запитував прізвища.

— А мав би?

Він підвів очі.

— Тепер думаю, що так.

У цій відповіді не було нічого образливого. І все-таки на мить я відчула, як втрачаю впевненість у собі. У моєму плані все було просто: розмови, документація, кілька тижнів роботи й книжка, яку я давно хотіла написати. Присутність Марціна не змінювала цінності теми.

Натомість змінювала ціну, яку я могла заплатити за її реалізацію.

— У мене вже узгоджені дати в чотирьох місцях, — сказала я. — Я зібрала попередні матеріали, підписала договір на підготовку публікації й не збираюся починати все спочатку.

— Ніхто цього від тебе не вимагає.

— Щойно я почула, що маю працювати за правилами, яких зі мною ніхто не погоджував.

— Ти почула, що люди повинні мати вплив на те, що станеться з їхніми особистими спогадами.

— Це не те саме, що контролювати текст.

Марцін якийсь час мовчки дивився на мене.

— Для тебе, можливо, ні.

Тоді я зрозуміла, що ми сперечалися не лише про майбутню книжку. Ми повернулися до розмови, яку не змогли завершити сім років тому. Тільки цього разу обоє знали, куди вона може нас завести.

— Я не збираюся захищати кожне речення, яке будь-коли написала, — сказала я тихіше.

— Я тебе про це не просив.

— Але ти судиш мене саме за одним із них.

Його щелепа ледь помітно напружилася.

— Не за одним реченням, Улю. За рішенням.

Зофія повернулася з тацею, перш ніж я встигла відповісти. Поставила перед нами три горнятка чаю й тарілку з хлібом та сиром. Сіла за стіл із виглядом жінки, яка чудово розуміла, що втрутилася посеред сварки, але

не збиралася дозволяти цьому заважати її власним справам.

— Послухайте. У мене вже немає сил керувати всім цим самотужки. Навесні притулок перейде до моєї племінниці. Частина пам'яток залишиться тут, але решту потрібно впорядкувати. Є люди, які хочуть розповісти про минулі часи, тільки не знають, до кого звернутися. Пані Уршула вміє писати. Марцін знає притулки, стежки й усіх тих упертих господарів. Мені здається, ви могли б зробити щось справді добре.

— Могли б, — обережно сказала я. — Якщо домовимося про правила.

— Саме це я й маю на увазі.

Марцін узяв горнятко.

— Мені потрібна впевненість, що нікого не поставлять перед доконаним фактом. Жодні приватні листи чи записи не потраплять до публікації без згоди їхніх власників. А якщо хтось розповість щось виключно для архіву, воно там і залишиться.

— Я можу відокремити документацію від репортажного матеріалу, — відповіла я. — Але не погоджуся, щоб кожен співрозмовник затверджував усю книжку.

— Я цього й не вимагаю.

— А хто вирішуватиме, що є приватним?

— Людина, яка довіряє тобі свою історію. Ще до того, як її розповість.

Зофія поставила чай.

— Звучить розумно.

Я недовірливо подивилася на неї.

— Пані Зофіє, у репортажах іноді з'являються факти, про які герої воліли б не згадувати. Я не можу обіцяти, що кожна історія буде зручною.

— І не хочу цього. Мій чоловік часом бував страшенно нестерпним. Напишіть про це, якщо потрібно. Тільки не витягайте з моєї шухляди його листи до мене лише тому, що вони стали б гарним завершенням розділу.

Я замовкла.

У цьому проханні було щось, чого я не могла звести до професійної дискусії. Зофія не намагалася контролювати історію. Вона хотіла зберегти право на частину власного життя.

— Розумію, — відповіла я.

Марцін подивився на мене, але цього разу нічого не прокоментував.

Наступні пів години ми обговорювали конкретні можливості. Я запропонувала створити два окремі зібрання матеріалів: документальне, яке залишатиметься під опікою власників притулків, і репортажне, яким я зможу користуватися на підставі погоджених дозволів. Зофія мала назвати перших співрозмовників, а Марцін допомогти зв'язатися з людьми, які не користувалися електронною поштою й рідко спускалися до більших населених пунктів.

Коли я розгорнула свій графік, Марцін нахилився над столом.

— За один день ти цього не зробиш.

— Чому?

Він показав на три пункти.

— Тут дорогу після опадів перекривають. Тут власник приймає гостей лише до чотирнадцятої. А тут пані Гелена, яка живе на місці, ні з ким не розмовляє по понеділках, бо їздить до доньки.

— Я могла з'ясувати це телефоном.

— Звісно.

— Не обов'язково звучати таким задоволеним.

— Я не задоволений. Просто думаю, як сказати тобі про четверту помилку, щоб ти не жбурнула в мене ручкою.

Я поглянула на ручку у своїй руці. Лише тоді помітила, що справді міцно стискала її пальцями.

Марцін усміхнувся вперше за цей вечір.

Це була коротка, необережна усмішка. Така, яка колись з'являлася на його обличчі, коли йому вдавалося вивести мене з рівноваги, а потім переконати, що я мала б із цього сміятися. На одну нестерпно довгу мить я перестала бачити перед собою людину, яка мені не довіряла. Я бачила чоловіка, якого колись кохала.

Я відвела погляд до графіка.

— Розкажи про четверту.

Цього разу він не жартував. Пояснив, що власниця одного з притулків планує закрити його на три тижні через ремонт інженерних мереж. Я не мала цієї інформації, хоча ще вчора розмовляла з її сином. Я внесла зміну й на мить відчула неохочу вдячність. Марцін не просто знав ці місця. Він звертав увагу на людей, їхні звички й потреби, яких не враховували жодні анкети.

Коли ми закінчили, Зофія принесла нам їжу, хоча давно минула година, о якій я зазвичай вечеряла. За вікном дощ

послабшав, але в темряві вже не було видно навіть краю галявини. Я перевірила телефон. Востаннє він підключався до мережі майже годину тому.

— Можна скористатися вашим телефоном? — запитала я. — Мушу повідомити пансіонат, що сьогодні не повернуся ночувати.

— Звичайно. І я підготую вам кімнату. Навіть не вдаватиму, що залишаю вам вибір між теплим ліжком і прогулянкою мокрим лісом.

Марцін підвів голову.

— Якщо хочеш, завтра вранці можу провести тебе до стоянки.

— Я впораюся.

— Знаю.

Він відповів без жодного натяку на образу. Саме це й вибивало мене з рівноваги. Він не намагався довести, що я досі його потребую. А я ж пам’ятала роки, коли він був першою людиною, якій я телефонувала після кожного доброго й поганого дня.

Пізніше, коли Зофія пішла готувати постіль, ми ненадовго залишилися самі за столом. Марцін складав фотографії до коробки, я впорядковувала нотатки. Я помітила, що одну світлину він залишив зверху. На ній була молода жінка, яка стояла на сходах притулку з оберемком дров. На звороті виднівся напис: «Марія, зима 1984 року. Перший рік без дороги».

— Ти знаєш її історію? — запитала я.

— Трохи.

— Я хотіла б її почути.

— Спочатку запитай Зофію. Це її сестра.

Мені не подобалося, що вкотре доводиться приймати його умову. Водночас було щось у цій фотографії, що не дозволяло відкласти її без зацікавлення. Дівчина виглядала втомленою, але широко всміхалася, наче щойно зробила щось, чим дуже пишалася.

— Гаразд, — сказала я. — Запитаю.

Марцін закрив коробку.

— Завтра о дев'ятій можемо обговорити решту.

— О восьмій.

— О дев'ятій Зофія вже впорається з доставкою. О восьмій їй потрібен спокій.

— Тоді о дев'ятій.

Я потягнулася по сумку, але його голос зупинив мене.

— Улю.

Я обернулася.

Він стояв біля столу, і світло лампи падало йому на обличчя. Я помітила втому, яку раніше він приховував за спокоєм. На мить мені здалося, що він скаже щось особисте. Можливо, запитає, як я жила всі ці роки, або згадає нашу квартиру, де колись залишив книжку про татранські маршрути.

— Я тут не для того, щоб ускладнювати тобі роботу, — сказав він.

— А я тут не для того, щоб знову тебе ранити.

Я вимовила це швидше, ніж збиралася.

Він відповів не відразу.

— Було б добре, якби ми обоє змогли дотриматися цих слів.

Він узяв куртку й вийшов до їдальні.

Я залишилася сама з відкритим нотатником і почуттям, якому не могла дати назви. Це був не лише жаль і не лише гнів. Увесь вечір Марцін ставився до мене як до людини, чиї професійні здібності поважав, але намірам не довіряв. А коли всміхнувся над моїм графіком, я на секунду забула, що між нами взагалі колись було інакше.

Я провела пальцем по записаних назвах притулків. Мій проєкт щойно став складнішим, ніж я передбачала. Та відмовлятися від нього я не збиралася. Я також знала: якщо Марцін залишиться його частиною, мені доведеться навчитися розмовляти з ним, не ховаючись за професійними аргументами.

Я не мала жодного уявлення, чи захоче він зробити те саме.

Коли я вимкнула лампу над столом, крізь прочинені двері побачила його біля каміна. Він розмовляв із Зофією, терпляче слухаючи її розповідь, а вона поправляла йому комір, наче він досі був хлопчиком, за яким треба наглядати, перш ніж випустити на мороз.

Тоді я вперше подумала, що за сім років не просто втратила Марціна.

Я втратила також можливість пізнати людину, якою він став.

І не була певна, чого хотіла більше: повернути цю можливість чи втекти від неї.

Розділ 2 - Межі довіри

Мене розбудили скрип підлоги й запах свіжоспеченого хліба. Кілька секунд я не пам’ятала, де перебуваю. Дерев’яна стеля була нижчою, ніж у моїй квартирі, за вікном пропливали клапті туману, а на стільці висіла куртка, яку я так і не встигла як слід висушити. Лише почувши дзенькіт посуду з їдальні, я згадала вчорашній вечір. Притулок. Зофія. Марцін. Нашу розмову про межі, які ми обоє, вочевидь, уміли встановлювати значно краще, ніж дотримуватися.

Телефон показував сьому двадцять. У мене було кілька повідомлень від Наталії, одне від редакторки, яка працювала над моїми попередніми книжками, й автоматичне нагадування про термін надсилання попереднього плану нової публікації. Я проігнорувала все, крім Наталії.

«Дісталася? Не відповідаєш. Мені викликати GOPR чи поки достатньо просто почати хвилюватися?»

Я написала, що дісталася, ночувала в притулку й зустріла Марціна.

Три крапки з’явилися майже миттєво.

«ТОГО Марціна?»

«Ти знаєш якогось іншого?»

Телефон задзвонив, перш ніж я встигла покласти його на тумбочку.

— Ти не можеш просто написати мені таке й удавати, що це звичайний ранок, — заявила Наталія без привітання.

Я провела рукою по волоссю.

— Для мене він теж не був особливо звичайним.

— Як він виглядає?

— Наталіє.

— Питаю як людина, яка два роки слухала твої запевнення, що він тебе вже зовсім не хвилює.

— Добре виглядає.

— Тобто все катастрофічно.

Я сіла на ліжку й подивилася у вікно. На кам'яному мурі перед притулком сидів чорний дрізд і дзьобав щось поміж мокрим листям.

— Ми працюватимемо разом, — сказала я.

На іншому кінці запала тиша.

— Улю, ти впевнена, що це розумно?

— Поки що ні.

— Тоді, може, вперше в житті подумай про це, перш ніж підписувати якісь зобов'язання.

Я мимоволі всміхнулася. Наталія була однією з небагатьох людей, які ніколи не вважали мою впертість перевагою самою по собі.

— Учора ми вже почали домовлятися про правила.

— Правила роботи чи правила не говорити про те, що сталося сім років тому?

— Насамперед роботи.

— Зрозуміло. Тобто про решту говоритимете тоді, коли хтось із вас утратить терпіння.

Я не відповіла. Наталія зітхнула.